

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 24 maj 2011

Mål nr

T 1306-09

KLAGANDE

1. Lely Industries N.V.

Weverskade 10

NL-3147 PA Maassluis

Nederländerna

2. Lely Sverige Aktiebolag, 556513-8574

Råby 2003

242 92 Hörby

Ombud för 1-2: Advokat RL

MOTPART

DeLaval International AB, 556012-3928

Box 39

147 21 Tumba

Ombud: Advokat UD

SAKEN

Skadestånd på grund av patentinfrång

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom 2009-02-17 i mål T 5823-07

DOMSLUT

Högsta domstolen förklarar att DeLaval International AB:s ersättningsanspråk är preskriberade utom såvitt gäller de mjölkkningsrobotar som i målet har betecknats nr 8 och 9.

Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i målet i övrigt.

Med ändring av punkt 1 i hovrättens domslut förpliktas Lely Industries N.V. och Lely Sverige Aktiebolag att solidariskt till DeLaval International AB betala 465 667 kr.

Med upphävande av vad hovrätten förordnat om rättegångskostnader (punkt 2) förpliktar Högsta domstolen DeLaval International AB att ersätta Lely Industries N.V. och Lely Sverige Aktiebolag för rättegångskostnader i tingsrätten med 850 000 kr, varav 575 000 kr i ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 29 juni 2007 till dess betalning sker, samt i hovrätten med 250 000 kr, varav 140 000 kr i ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 17 februari 2009 till dess betalning sker.

DeLaval International AB ska ersätta Lely Industries N.V. och Lely Sverige Aktiebolag för rättegångskostnader i Högsta domstolen med 200 000 kr, varav 150 000 kr i ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom till dess betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

Lely Industries N.V. och Lely Sverige Aktiebolag har yrkat att Högsta domstolen med ändring av hovrättens dom ogillar DeLaval International AB:s skadeståndsanspråk i de delar de bifallits av hovrätten samt förpliktar DeLaval International AB att ersätta Lely Industries N.V. och Lely Sverige Aktiebolag för rättegångskostnader vid tingsrätten och i hovrätten.

DeLaval International AB har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i frågan om DeLaval International AB:s ersättningsanspråk är preskriberade. Frågan om meddelande av prövningstillstånd rörande målet i övrigt har förklarats vilande.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. Lely Industries N.V. och Lely Sverige Aktiebolag har ostridigt gjort intrång i DeLaval International AB:s patent avseende en programvara som ingick i mjölkkningsrobotar som Lely sålde till kunder. De sju robotar som är aktuella i Högsta domstolen har i målet betecknats nr 3–9. Med anledning av intrånget har DeLaval yrkat dels skälig ersättning för utnyttjandet av patentet, dels ersättning för den ytterligare skada som bolaget lidit genom utebliven försäljning avseende fyra av robotarna (nr 3, 6, 7 och 9). Ett tidigare framställt yrkande om ersättning för ytterligare skada avseende dels marknadsföring, dels DeLavals intresse av att patentintrång inte sker är inte aktuellt i Högsta domstolen.
2. Den fråga som Högsta domstolen har att ta ställning till är om DeLavals ersättningsanspråk är helt eller delvis preskriberat.

3. Enligt 58 § tredje stycket patentlagen (1967:837) får talan om ersättning för patentintrång avse skada endast under de fem senaste åren innan talan väcktes. Om talan inte förs inom den tiden, är rätten till ersättning förlorad. Eftersom talan i målet väcktes den 9 maj 2003 är rätten till ersättning förlorad för skada som inträffat mer än fem år dessförinnan, dvs. före den 9 maj 1998.

4. Lely hävdar i målet att preskriptionstiden för DeLavals ersättningsanspråk började löpa vid den tidpunkt då respektive avtal om försäljning av mjölkningsrobotarna ingicks. DeLaval gör för sin del gällande att preskriptionstiden ska räknas från den senare tidpunkt då Lelys intrångshandlingar upphörde.

5. Tingsrätten bedömde att varje försäljning av en robot i preskriptionshänseende skulle ses separat och konstaterade att det vid varje enskild försäljning förekom en serie intrångshandlingar, såsom avtal, leverans, installation och driftsättning. Preskriptionsfristen skulle enligt tingsrätten, i fråga om ersättning för såväl utnyttjande som utebliven försäljning, börja löpa från den senaste intrångshandlingen. Det innebar att preskription ansågs ha inträtt beträffande ersättning för intrång genom försäljning av två mjölkningsrobotar, betecknade nr 1 och 2, men inte beträffande övriga, nr 3–9. Tingsrättens dom vann laga kraft såvitt den avsåg robotarna nr 1 och 2.

6. Hovrätten fann beträffande ersättning för intrång avseende de i hovrätten och Högsta domstolen aktuella mjölkningsrobotarna inte skäl att göra någon annan bedömning än tingsrätten i fråga om preskription.

Högsta domstolens bedömning

7. Som har nämnts tidigare (p. 3) finns en särskild bestämmelse i 58 § tredje stycket patentlagen om preskription av anspråk på ersättning för skador som uppkommer vid patentintrång. Enligt bestämmelsen får talan om ersättning för patentintrång avse skada endast under de fem senaste åren innan talan väcktes.

Det innebär enligt förarbetena att preskriptionstid börjar löpa vid tidpunkten för skadans uppkomst och att skadan sålunda, för att inte vara preskriberad, ska ha uppkommit under de fem senaste åren före talans väckande. I förarbetena sägs vidare att intrånget mestadels inte är inskränkt till en enstaka handling utan är av fortgående karaktär och att i sådana fall preskriptionstiden inte bör räknas från det skadegörande beteendets upphörande utan successivt från varje tidpunkt under vilken intrånget fortgår. (Se prop. 1966:40 s. 206 ff. och s. 347 f.)

8. Som framgår av 3 § patentlagen kan det vid ett patentintrång förekomma en serie av intrångshandlingar. Redan den första av dessa handlingar kan orsaka skada. Genom senare intrångshandlingar kan den ursprungliga skadan förvärras eller nya skador uppkomma. I linje med vad som sägs i förarbetena om successiv beräkning av preskriptionstiden bör utgångspunkten för preskriptionstiden bestämmas särskilt för varje tillkommande skada till följd av nya intrångshandlingar. Sålunda löper en preskriptionstid från den tidpunkt då en skada uppkom till följd av den ursprungliga intrångshandlingen och därefter en ny preskriptionstid för varje tillkommande skada till följd av en ny intrångshandling. En intrångshandling som inte medför någon skada inverkar däremot inte på preskriptionstiden.

9. I Högsta domstolen gör DeLaval gällande rätt dels till skälig ersättning för Lelys utnyttjande av uppfinningen, dels till ersättning för utebliven vinst genom att Lely sålt sina robotar till kunder som annars kunnat ingå avtal med DeLaval.

10. Utnyttjandet av patentet har enligt DeLaval bestått i att Lely sålt mjölkningsrobotar med en programvara som innefattat ett intrång i DeLavals patent. Av lagens förarbeten framgår att ersättningen för utnyttjandet ska motsvara skälig licensavgift (se a. prop. s. 207 ff.). DeLaval har också beräknat ersättningen för detta utnyttjande som den licensavgift Lely bort betala. Skyldigheten att betala sådan ersättning till DeLaval får anses ha uppkommit när Lely ingick avtal om försäljning med sina kunder. DeLaval har inte gjort gällande

någon rätt i övrigt till ersättning för utnyttjandet av patentet. I fråga om de avtal som träffades före den 9 maj 1998 är därmed den fordran som uppkommit på grund av utnyttjandet preskriberad.

11. När det gäller skada i form av utebliven vinst på sådana mjölkningsrobotar som DeLaval hade kunnat sälja om inte Lely hade sålt sina intrångsgörande robotar, är frågan i målet om preskriptionstiden ska räknas från respektive tidpunkt då Lely ingick de avtal enligt vilka Lely sålde sina robotar eller – som domstolarna funnit – från någon senare tidpunkt hänförlig till dessa avtal. Förarbetena ger inte någon direkt ledning i den frågan (se a. prop. s. 206 ff. och 347 f.).

12. DeLaval har påstått att dess möjlighet att sälja sin egen mjölkningsrobot gick förlorad i de fall där presumtiva köpare ingick köpeavtal med Lely och därmed kan antas ha valt bort andra robotar på marknaden. Det är då naturligt att anse att DeLaval drabbades av skadan vid respektive avtalstidpunkt. DeLaval har inte angett vilken annan skada i form av utebliven försäljning som de därefter följande intrångshandlingarna skulle ha medfört. Någon ny preskriptionstid bör därför inte räknas från tidpunkterna för dessa intrångshandlingar. Det gäller även om en möjlighet kvarstod för Lely att bryta avtalen med köparna. Att ta underlåtenheten att bryta ett avtal till utgångspunkt för beräkning av preskriptionstiden skulle nämligen medföra komplikationer, bl.a. på så sätt att det är osäkert hur länge en sådan underlåtenhet ska anses pågå. Vidare bör skadan, i en situation som den aktuella där skadan får anses ha uppkommit vid varje individuellt försäljningsavtal, hänföras till en tidpunkt som kan tillämpas genomgående för olika försäljningar.

13. Mot den angivna bakgrunden bör preskriptionstiden beträffande DeLavals anspråk på ersättning för skada på grund av utebliven försäljning räknas från respektive avtalstidpunkt. Som tidigare sagts bör detta gälla även i fråga om skada till följd av utnyttjande av patentet.

14. På grund av det anförda är DeLavals ersättningsanspråk preskriberade utom såvitt gäller mjölkkningsrobotarna nr 8 och 9. Den i prövningstillståndet uppställda frågan ska besvaras i enlighet därmed.

15. Med angiven utgång i fråga om preskription ska prövningstillstånd meddelas i målet i övrigt. Vid den fortsatta prövningen lägger Högsta domstolen hovrättens bedömning till grund för sitt avgörande (55 kap. 12 § rättegångsbalken). Hovrättens dom ska därför ändras på så sätt att Lely förpliktas att betala ersättning endast för skäligt utnyttjande avseende roboten nr 8 och för utebliven försäljning avseende roboten nr 9.

16. Med hänsyn till utgången ska DeLaval betala jämkad ersättning för Lelys rättegångskostnader i samtliga instanser.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Severin Blomstrand, Per Virdesten (referent), Gudmund Toijer, Göran Lambertz och Agneta Bäcklund
Föredragande justitiesekreterare: Anna Nystedt